

**Katedra UNESCO Całozyciowego Poradnictwa
Zawodowego organizatorem konferencji
*Poradnictwo kariery i dialog dla zrównoważonego
rozwoju (Orientation, conseil et dialogue pour un
développement humain durable),
Wrocław, 26-27 listopada 2013 roku***

W marcu 2013 roku na mocy umowy zawartej pomiędzy Sekretarzem Generalnym UNESCO Iriną Bokową a Rektorem Uniwersytetu Wrocławskiego prof. zw. dr hab. Markiem Bojarskim została powołana w Uniwersytecie Wrocławskim międzynarodowa Katedra UNESCO Całozyciowego Poradnictwa Zawodowego (*Lifelong Guidance and Counseling*). Uczelnie partnerskie, które utworzyły Katedrę to Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, *Institut National d'Etude du Travail et d'Orientation Professionnelle* (INETOP – Francja), Uniwersytet w Buenos Aires (Argentyna), Uniwersytet Koudougou (Burkina Faso). Kierownikiem Katedry został światowej sławy prof. dr hab. Jean Guichard (INETOP – Francja).

Inicjatywa ta zrodziła się w kontekście przeobrażeń społecznych, kulturowych i ekonomicznych współczesnego, niejednoznacznego i skomplikowanego świata. Segmentacja rynku pracy spowodowała, że coraz więcej osób doświadcza w swoim życiu okresów trudnych, które hamują ich rozwój zawodowy i uniemożliwiają godne życie. Zmiany w systemach organizacji pracy sprawiły natomiast, że od pracowników wymagane są inne kompetencje niż jeszcze niedawno, co z kolei wymusza zmiany w zakresie przygotowania do roli zawodowej. Dlatego też tak istotna we współczesnym świecie staje się realizacja idei edukacji dostępnej dla wszystkich i uczenia się przez całe życie oraz wyrównywania szans życiowych. Edukacji takiej towarzyszy działanie wspierające w postaci poradnictwa zawodowego/poradnictwa kariery. Liczne dokumenty podkreślają znaczenie działań podejmowanych w tych obszarach życia społecznego. Komunikat Komisji Europejskiej *Wdrożenie w Europie idei kształcenia przez całe życie (Making a European Area of Lifelong Learning a Reality)* (2001) określił poradnictwo zawodowe mianem *kręgosłupa dla rozwoju i wdrażania strategii kształcenia przez całe życie na poziomie państwowym oraz jako obszar priorytetowy dla działań na poziomie państwowym i europejskim*. Rada

Unii Europejskiej w maju 2004 roku przyjęła rezolucję w dziedzinie poradnictwa zawodowego (*Guidance throughout life in Europe*), czyniąc je istotnym elementem strategii edukacyjnych, szkoleniowych i zatrudnieniowych, przyczyniających się do tworzenia społeczeństwa wiedzy. Raport dotyczący wdrażania Strategii lizbońskiej (*Edukacja i szkolenia 2010: sukces Strategii lizbońskiej zależy od pilnych reform*) ukazuje poradnictwo zawodowe jako jeden z kluczowych czynników przy kreowaniu otwartych, atrakcyjnych i dostępnych systemów kształcenia. Ponadto raport ten wzywa do wzmocnienia roli, jakości i koordynacji usług doradczych, wspierających kształcenie na każdym poziomie wiekowym i w różnych środowiskach oraz ułatwiających wszystkim obywatelom kierowanie własną edukacją i rozwojem zawodowym (Sultana, 2004).

Mark Savickas, Jean Guichard, Maria Eduarda Duarte i inni (2010, s. 8-9), pisząc o poradnictwie, funkcjonującym w warunkach globalizacji i niepewności, podkreślają konieczność całościowego towarzyszenia przez doradcę wszystkim, którzy potrzebują pomocy i wsparcia w nabywaniu kompetencji niezbędnych dla życia zawodowego i do budowania swojej kariery. W takim kontekście wyzwaniem i zadaniem współczesnego poradnictwa jest wspieranie jednostek zarówno w przygotowaniu się na transycje, jak i pomoc w radzeniu sobie w sytuacji transycji, towarzyszenie jednostce w doświadczeniu przemierzania się pomiędzy „kontekstami”, w angażowaniu się i dystansowaniu jednocześnie do pełnionych ról, w ocenianiu ryzyka i szans, które ze sobą niosą (Guichard, 2007). Inicjatywy podejmowane w tym obszarze nabierają szczególnej rangi, zwłaszcza gdy uwzględni się te grupy społeczne, które są defaworyzowane, marginalizowane czy dyskryminowane. Chodzi głównie o osoby młode (głównie te, które opuściły szkoły, nie posiadając żadnego dyplomu czy certyfikatu zawodowego), kobiety (powracające po okresach przerw na rynek pracy), osoby starsze oraz imigrantów.

Katedra UNESCO Całozyciowego Poradnictwa Zawodowego wspierając upowszechnianie edukacji, wyrównywanie szans życiowych, tworzenie systemów otwartych, optymalizację wyborów edukacyjnych i zawodowych, może przyczynić się do emancypacji i społecznego awansu wskazanych grup społecznych. Będzie mogła to zrobić tym bardziej, jeśli połączone zostaną wysiłki wielu zespołów badawczych, które na całym świecie angażują się w prowadzenie działań na rzecz znoszenia barier i nierówności społecznych (zwłaszcza tych wynikających z różnicy wieku i płci) oraz w rozwój i zarządzanie kompetencjami. Jej zadaniem jest promowanie zintegrowanego systemu badań, możliwości kształcenia się przez całe życie, informacji i dokumentacji w dziedzinie poradnictwa edukacyjnego-zawodowego. W ten sposób działalność Katedry wpisuje się w realizację priorytetów UNESCO.

Szczegółowe cele Katedry to:

- ◆ stworzenie ogólnodostępnej platformy wymiany dobrych praktyk – metod, technik i narzędzi wykorzystywanych w poradnictwie kariery;
- ◆ stworzenie warunków do wymiany informacji na temat metod stosowanych w poradnictwie kariery, poprzez powołanie „Obserwatorium”, organizację

otwartych wykładów, seminariów, szkoleń, cyklicznych spotkań naukowych oraz konferencji międzynarodowych;

- ◆ opracowanie i rozwijanie programów kształcenia doradców zawodu oraz doskonalenie zawodowe specjalistów/praktyków poradnictwa kariery;
- ◆ koordynowanie projektów i programów badawczych, prowadzenie prac doktorskich oraz organizowanie wizyt naukowców w różnych instytucjach związanych z Katedrą;
- ◆ ścisła współpraca z UNESCO w ramach odpowiednich programów.

Prace Katedry będą prowadziły do refleksji nad różnymi modelami wspierania i towarzyszenia w całościowym poradnictwie kariery, co w konsekwencji umożliwić powinno dyfuzję wartościowych innowacji w tym zakresie, popularyzację rezultatów prowadzonych działań, wdrażanie rozwiązań innowacyjnych oraz wypracowanie zaleceń dla dalszego rozwoju całościowego poradnictwa zawodowego/kariery w różnych strefach geograficznych i kulturowych.

Program UNITWIN/UNESCO, w ramach którego powoływane są katedry na całym świecie, umożliwia współpracę między badaczami renomowanych światowych uniwersytetów i instytucji kształcenia wyższego w Europie, Afryce i Ameryce Łacińskiej oraz w innych regionach świata. Współpraca wielu partnerów pozwala na transfer wiedzy ponad granicami krajów, wspomaga także rozwój innowacyjnych programów kształcenia przeznaczonych dla doradców oraz umożliwia uruchomienie takich usług, jak kształcenie na odległość z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Obecnie w skład Rady Katedry UNESCO Całościowego Poradnictwa Zawodowego wchodzi prof. J. Guichard (INETOP – Francja – kierownik), dr Violetta Drabik-Podgórna i dr Marek Podgórnny (Instytut Pedagogiki UW – koordynatorzy działań Katedry w Polsce) oraz prof. Diana Aisenson i prof. Gabriela Aisenson (Uniwersytet Buenos Aires – Argentyna), prof. Valerie Cohen Scali i prof. Jean-Luc Bernaud (INETOP – Francja), prof. Issa Moumoula (Uniwersytet de Koudougou – Burkina Faso), prof. Jacques Pouyol (Uniwersytet Segalen Bordeaux – Francja) i prof. Jean-Pierre Dauwalder (Uniwersytet Lausanne – Szwajcaria).

Aby uroczycie zainaugurować działania Katedry, w dniach 26-27 listopada 2013 roku zorganizowana została międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Career guidance, counseling and dialogue for a sustainable human development (Poradnictwo kariery i dialog dla zrównoważonego rozwoju)*. Honorowy patronat nad konferencją objęli: prof. M. Bojarski – J.M. Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego., prof. Elżbieta Kościk – Dziekan Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych tegoż Uniwersytetu, Prezydent Miasta Wrocławia – Rafał Dutkiewicz, Marszałek Województwa Dolnośląskiego – Rafał Jurkowlaniec, Polski Komitet UNESCO, Ambasada Francji w Polsce oraz *Agence Universitaire de la Francophonie*.

Konferencja zgromadziła uczestników z 16 krajów całego świata (Argentyna, Brazylia, Burkina Faso, Czechy, Francja, Islandia, Kanada, Liban, Litwa, Niemcy,

Pakistan, Polska, Portugalia, RPA, Szwajcaria, Włochy). Byli obecni przedstawiciele 6 stowarzyszeń skupiających zarówno badaczy, jak i praktyków zajmujących się problematyką poradnictwa kariery (*International Association for Educational and Vocational Guidance – AIOSP/ IAEVG*); *Division 16: Counseling Psychology of IAAP*; *European Society for Vocational Designing and Career Counseling – ESDVC*; *Association des Conseillers d’Orientation-Psychologues de France – ACO-PF*, Naukowe Towarzystwo Poradoznawcze – NTP, Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP – SDSiZ RP. Wśród uczestników konferencji znaleźli się również przedstawiciele Wydziału Edukacji Miasta Wrocławia, Centrum Informacji i Planowania Kariery we Wrocławiu oraz Wrocławskiego Centrum Akademickiego.

Uroczystego otwarcia Katedry dokonał Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr hab. M. Bojarski, prorektor UW. prof. dr hab. Adam Jezierski, Dziekan Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych – prof. E. Kościak. Istotny głos zabrał również prof. Jan Sadlak, Przewodniczący IREG-OBSERVATORY (*International Observatory on Academic Ranking and Excellence*).

Dyrektor Instytutu Pedagogiki prof. dr hab. Alicja Szerłaż, przedstawiła działalność naukowo-badawczą Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, w tym wieloletnie kontakty z partnerem francuskim, które stały się podstawą utworzenia Katedry UNESCO Całozyciowego Poradnictwa Zawodowego, natomiast reprezentanci uczelni założycielskich omówili założenia i cele działania Katedry UNESCO. Wykład inauguracyjny wygłoszony przez prof. J. Guicharda ukazywał *znaczenie poradnictwa kariery, edukacji i dialogu dla zrównoważonego rozwoju*.

Dwa dni obrad podzielone były na cztery sesje. Pierwszą z nich, *Innowacyjne i skuteczne metody, techniki oraz narzędzia w dziedzinie poradnictwa kariery* koordynowali prof. Issa Moumoula (Université de Koudougou, Burkina Faso) oraz prof. Jean-Pierre Dauwalder (Université de Lausanne, Szwajcaria). Prelegenci w tej sesji omawiali następujące zagadnienia: prof. Marcelline Bangali (Université Laval, Québec-Kanada) zaproponowała *refleksyjne podejście do analizy strategii waloryzacji kompetencji*; prof. Jean-Pierre Dauwalder (Université de Lausanne, Szwajcaria) przedstawił *integrację kompetencji, projektowania życia i innowacji jako wyzwanie dla Europy*; prof. Kobus Maree (University of Pretoria, RPA) ukazał *łączenie ilościowych i jakościowych technik i strategii w poradnictwie kariery jako drogę do “najlepszej praktyki”*; prof. I. Moumoula (Université de Koudougou, Burkina Faso) przybliżył uczestnikom konferencji *narzędzia i metody stosowane w poradnictwie zawodowym w Burkina Faso*; natomiast prof. Guðbjörg Vilhjálmssdóttir (University of Iceland) zaprezentowała *tworzenie zintegrowanego systemu poradnictwa w Internecie*.

Sesja kolejna, pt. *Kompetencje doradcy: edukacja i szkolenie specjalistów ds. rozwoju kariery*, była prowadzona przez prof. Marcela Monetta (l’Université Laval, Québec-Kanada), oraz prof. Jacques’a Pouyaud (Université Bordeaux, Francja). Wykorzystując perspektywę komparatystyczną, prof. Bernd-Joachim Ertelt (HdBA, Mannheim, Niemcy) dokonał *porównania kompetencji i ścieżek kształcenia doradców zawodu w różnych krajach*; prof. M. Monette przybliżył *kształcenie*

skontekstualizowane na Uniwersytecie Laval ; prof. Maria Paula Paixão i prof. Jose Tomas da Silva (Université de Coimbra, Portugalia) zaprezentowali realizowany projekt kształcenia kompetencji doradców w Portugalii; prof. J. Pouyaud (Université Bordeaux Segalen, Francja) zaprezentowa  na przykładzie programu PEDRO kształcenie praktyczne i superwizj  doradców w ramach paradygmatu Life Designing; Raza Abbas (Bahria University, Pakistan) zwrócił za  uwagę na konieczno c opracowania programu rozwoju doradców i specjalistów do spraw rozwoju kariery dla krajów słabo rozwiniętych i rozwijających się.

Sesja III skoncentrowana była na *Problematyce bada n w dziedzinie poradnictwa kariery i rozwoju zawodowego*. Animowa y ją prof. Gabriela Aisenson (Université de Buenos-Aires, Argentynie) oraz prof. Valerie Cohen Scali (INETOP, Conservatoire National des Arts et M tiers, Paris, Francja). Prof. G. Aisenson skupiła się na *problemach społecznych m lodzieży w Argentynie*, ukazując je jako wyzwania dla praktyki oraz kreśląc podstawowe kierunki bada n zespołu psychologii poradnictwa zawodowego Uniwersytetu Buenos Aires. Prof. V. Cohen Scali prezentowała *podejścia i rozwijające się orientacje badawcze w poradnictwie zawodowym we Francji*; prof. Maria Eduarda Duarte (Université de Lisbonne, Portugalia) ukazała, w jaki s pos b *przerzuca c mosty między teori  i praktyk , między działaniem a badaniami*; prof. Genevi ve Fournier (Université Laval, Québec, Kanada) omawiała *kierunki bada n prowadzonych na Uniwersytecie Laval, ukazując czasy globalizacji jako kontekst rozwoju nauk o poradnictwie zawodowym*. Prof. Annamaria Di Fabio (Université de Florence, Włochy) ukazała drog  *od tradycji do innowacji w ca ozyciowym poradnictwie zawodowym na przykładzie bada n prowadzonych we Włoszech*; prof. Christian Heslon (Université Catholique de l'Ouest, Angers, Francja) podkre li  *wpływ subiektywnego wieku na decyzje i wybory zawodowe na przestrzeni życia zawodowego*; prof. Kęstutis Pukelis (Vytautas Magnus University, Litwa) przedstawi  *teori  « Grawitacji »*, ktor  okre li  jako *teori  autoporadnictwa*; natomiast prof. Marcelo Ribeiro (Université de Sao Paulo, Brazylia) zwracając uwagę na *niepewno c i niestabilno c świata pracy, wskaza  na wyzwanie dla bada n w zakresie poradnictwa zawodowego*.

Ostatnia sesja była prezentacj  polskiej perspektywy *poradnictwa kariery i poradownawstwa*. Była prowadzona przez polskich koordynatorów dzia a n Katedry dr Violet  Drabik-Podgórną oraz dr. Marka Podg rnegu (Instytut Pedagogiki, UW). Wystąpienia tej sesji wpisywały się z poradowniczy dyskurs, do którego wprowadzenia dokonała prof. Alicja Kargulowa (Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław), prezentując drog , jaka prowadziła do *budowania poradownawstwa*¹

¹ Zdaniem prof. J. Guicharda „poradownawstwo można zdefiniowa  – zgodnie z perspektyw  zaproponowaną przez Alicj  Kargulow  – jako antropologj  opartą na obserwacji, że człowiek jest istot  rozmawiającą, zdolną do przyjęcia punktu widzenia innej osoby i postawienia się na jej miejscu. Dzieki temu możliwe jest udzielanie porad innym lub samemu sobie, jak również otrzymywanie porady od innych lub samego siebie (Sprawozdanie z konferencji dostępne na stronie www.pedagogika.uni.wroc.pl/unesco).

poprzez wieloletnie badania oraz ukazała stan obecny tej dyscypliny; prof. Magdalena Piorunek (Wydział Studiów Edukacyjnych, UAM, Poznań) nakreśliła *pola empirycznych eksploracji* w odniesieniu do *biograficznych wzorców karier*; prof. Andrzej Ładyżyński (Instytut Pedagogiki, UW.) ukazał, że *rodzina* może być traktowana jako *obszar konstruowania kariery*, że *kariery staje się możliwa dzięki rodzinie*, a dr V. Podgórna (Instytut Pedagogiki, UW.) zwróciła uwagę na *etyczny wymiar poradnictwa kariery i poradownictwa*, podkreślając *antropocentryczne* ukierunkowanie i *wrażliwość na dialog*.

Trzeba zaznaczyć, iż konferencja inauguracyjna cieszyła się ogromnym zainteresowaniem uczestników, wśród których oprócz naukowców-badaczy i doradców-praktyków, znaleźli się również doktoranci oraz studenci przygotowujący się do pracy w charakterze doradców.

Kolejnym krokiem planowanym przez Katedrę jest rozszerzenie jej działalności i utworzenie uniwersyteckiej sieci współpracy. Międzynarodowy charakter Katedry stanowi bowiem doskonałą podstawę do stworzenia transnarodowej sieci zasobów, rozwoju i badań, kształcenia i profesjonalizacji działań doradców, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki kulturowej każdego kraju.

Violetta Drabik-Podgórna, Marek Podgórnny

Bibliografia

- Guichard J. (2007) *Transition*, [w:] Guichard J., Huteau M. (red.), *Orientation et insertion professionnelle. 75 concepts clés*, Paris, Dunod.
- Komunikat Komisji Europejskiej *Making a European Area of Lifelong Learning a Reality – Wdrożenie w Europie idei kształcenia przez całe życie* (2001).
- Rezolucja Rady Unii Europejskiej (2004) *Guidance throughout life in Europe*.
- Savicas M., Nota L., Rossier J., Dauwalder J-P., Duarte M.E., Guichard J., Soresi S., Van Esbroeck R., Van Vianen A., Bigeon, (2010) *Construire sa vie (Life designing): un paradigme pour l'orientation au 21e siècle*, [w:] Guichard J., Vignoli E. (red.), *S'orienter; construire sa vie*, "L'Orientation Scolaire et Professionnelle", Numer specjalny, s. 5-39.
- Sultana R.G. (2004) *Strategie usług poradnictwa zawodowego w społeczeństwie wiedzy. Europejskie trendy, wyzwania i działania. Raport syntetyczny Cedefop*, Luksemburg: Biuro Oficjalnych Publikacji Unii Europejskiej.